

LBRIS

We know
books

George Orwell

Ferma Animalelor

REGIS

Domnul Jones, proprietarul Fermei Conacului¹, închisese cotețele găinilor pentru noapte, dar era prea beat ca să-și aducă aminte că le lăsase deschise ușițele de ieșire (*popholes*)². Cu cercul de lumină al felinarului legănându-se dintr-o parte în alta, a traversat curtea clătănându-se și și-a azvârlit cizmele la ușa din spate, și, după ce și-a turnat un ultim pahar de bere din butoiul din cămară, s-a dus la culcare, unde doamna Jones sforăia deja.

De îndată ce lumina din dormitor s-a stins, prin toate clădirile fermei s-au auzit foșnete și fâlfâiri. În timpul zilei se răspândise vestea că Bătrânul Maior³, vierul⁴ de rasă Middle White premiat, avusese un vis ciudat în noaptea precedentă și voia să-l povestească celorlalte animale. Toate se înțeleseseră să se adune în hambarul mare, îndată ce

---

¹ **Ferma Conacului** — denumirea originală a proprietății, devenită Ferma Animalelor după Revoluție; schimbarea de nume marchează simbolic trecerea de la dominația umană la autoguvernarea animalelor.

² **Popholes** — ușițe mici cu clapete culisante la exterior, amplasate la baza cotețelor, prin care păsările (în special găinile) pot intra și ieși liber în curte. Termenul desemnează o deschidere prevăzută cu clapetă, specifică fermelor englezești tradiționale. În această ediție, a fost redat prin „ușițele cotețelor” sau „ușițele de ieșire (*popholes*)”, pentru a păstra sensul concret al originalului.

³ **Bătrânul Maior** (Old Major) — personaj alegoric, combinație simbolică între Karl Marx și Lenin, întruchipând idealurile revoluționare corupte ulterior de putere.

⁴ **Vier** — porc necastrat, apt pentru reproducere; rasa Middle White este o rasă engleză de porci albi de expoziție, tipică secolului al XIX-lea. „Willingdon Beauty” a fost numele sub care Bătrânul Maior fusese prezentat la târgurile locale, referință ironică la vanitatea și formalismul lumii rurale engleze interbelice.

domnul Jones avea să se retragă la culcare. Bătrânul Maior (așa i se spunea mereu, deși la expoziții fusese prezentat sub numele Willingdon Beauty) era atât de respectat la fermă, încât toți erau dispuși să piardă o oră de somn doar pentru a-l asculta.

La capătul hambarului, pe o platformă ușor înălțată, Bătrânul Maior era deja întins pe patul său de paie, sub un felinar agățat de o grindă. Avea doisprezece ani și, în ultima vreme, se îngrășase peste măsură, dar era încă un porc impunător, cu o înfățișare înțeleaptă și blândă, deși colții nu-i fuseseră niciodată tăiați. Curând au început să vină și celelalte animale, fiecare așezându-se după obiceiul lor. Mai întâi au venit cei trei câini — Bluebell, Jessie și Pincher — apoi porcii, care s-au tolănit pe paiele din fața platformei. Găinile s-au așezat pe pervazurile ferestrelor, porumbeii s-au ridicat la căpriori, oile și vacile s-au întins în spatele porcilor și au început să rumege alene. Cei doi cai de tracțiune, Boxer și Clover, au intrat împreună, pășind încet și așezându-și cu grijă uriașele lor copite păroase, de teamă să nu calce vreun animal mic ascuns în paie.

Clover era o iapă robustă, cu alură maternă, trecută de tinerețe, care nu-și mai recăpătase silueta după al patrulea mânz. Boxer era un cal enorm, înalt de aproape optsprezece mâini¹ și la fel de puternic ca doi cai obișnuiți la un loc. O dungă albă pe bot îi dădea o înfățișare ușor nătângă și, într-adevăr, nu era prea isteț, dar toți îl respectau pentru tăria de caracter și puterea lui extraordinară de muncă. După cai au venit Muriel, capra albă, și Benjamin,

¹ Măsura „mână” (hand) — unitate de măsură engleză folosită pentru înălțimea cailor, echivalentă cu 10,16 cm. „Opsprezece mâini” corespund aproximativ unei înălțimi de 1,83 m. la grebăn.

măgarul. Benjamin era cel mai bătrân și cel mai ursuz animal de la fermă. Vorbea rar, iar când o făcea, era doar pentru a scăpa câte o observație cinică — de pildă, spunea că Dumnezeu i-a dat o coadă ca să alunge muștele, dar ar fi preferat să nu aibă nici coadă, nici muște. Singurul dintre toate animalele de la fermă care nu râdea niciodată, iar dacă era întrebat de ce, răspundea că nu vede niciun motiv. Cu toate acestea, deși nu o recunoștea, era foarte atașat de Boxer; duminicile, cei doi își petreceau ziua în poienița din spatele livezii, păscând unul lângă altul, în tăcere.

Cei doi cai abia se așezaseră când un cârd de rățuște, rămase fără mamă, s-a strecurat în hambar piuind slab și rătăcind dintr-o parte în alta în căutarea unui loc sigur, unde să nu fie călcate. Clover a întins piciorul din față, formând un fel de zid în jurul lor, iar rățuștele s-au cuibărit acolo și au adormit imediat. În ultimul moment a intrat Mollie, iapa albă, frumoasă, dar prostuță, care trăgea cabrioleta domnului Jones, pășind elegant și ronțăind un cub de zahăr. S-a așezat în față și și-a fluturat coama albă, sperând să atragă atenția asupra panglicilor roșii cu care era împletită. Ultima a apărut pisica, care, ca de obicei, a căutat locul cel mai cald și s-a vârat în cele din urmă între Boxer și Clover; acolo putea să toarcă liniștită tot timpul discursului Bătrânului Maior, fără să audă un cuvânt din ce spunea acesta.

Toate animalele erau acum prezente, cu excepția lui Moise, corbul domesticit, care dormea pe o bârnă lângă ușa din spatele hambarului. Când Bătrânul Maior a văzut că toți s-au liniștit și așteptau, și-a dres glasul și a început:

— Tovarăși, ați auzit deja despre visul ciudat pe care

l-am avut azi-noapte. Dar la vis voi ajunge mai târziu. Mai întâi trebuie să vă spun altceva. Nu cred, tovarăși, că mai am multe zile de trăit alături de voi și, înainte de a muri, simt că este de datoria mea să vă transmit înțelepciunea pe care am dobândit-o de-a lungul timpului. Am avut o viață lungă, am meditat adesea cât am fost singur în cocina mea și cred că am înțeles mai bine decât oricine altul sensul vieții pe acest pământ. Despre asta vreau să vă vorbesc.

Așadar, tovarăși, care este natura vieții noastre? Să privim adevărul în față: viețile noastre sunt mizerabile, trudnice și scurte. Ne naștem, ni se dă hrană doar cât să nu murim, iar cei ce pot munci sunt siliți să lucreze până la ultima fărâmbă de putere; și chiar în clipa când nu mai suntem de folos, suntem sacrificați cu cruzime. Niciun animal din Anglia nu mai cunoaște fericirea sau odihna după vârsta de un an. Niciun animal din Anglia nu este liber. Viața unui animal este mizerie și sclavie — acesta este adevărul curat.

Dar este aceasta o lege a firii? Este pentru că pământul nostru e prea sărac ca să poată oferi o viață decentă celor ce trăiesc pe el? Nu, tovarăși, de o mie de ori nu! Solul Angliei este fertil, clima sa este bună; ar putea hrăni, din belșug, un număr de animale cu mult mai mare decât cel de acum. Ferma noastră singură ar putea întreține o duzină de cai, douăzeci de vaci, sute de oi — și toate ar trăi în confort și demnitate, lucruri care acum ne par de neînchipuit. De ce, atunci, trăim în mizerie? Pentru că aproape tot rodul muncii noastre ne este furat de oameni. Iată, tovarăși, răspunsul la toate necazurile noastre, rezumat într-un singur cuvânt: *Omul*. Omul este singurul nostru

dușman real. Eliminați-l pe Om, și cauza foametei și a suprasolicității noastre va fi înlăturată pentru totdeauna.

Omul este singura creatură care consumă fără să producă. Nu dă lapte, nu face ouă, e prea slab ca să tragă plugul, nu poate prinde nici măcar un iepure — și totuși este stăpânul tuturor. Le pune pe animale la muncă, le dă înapoi doar strictul necesar ca să nu moară de foame și păstrează restul pentru el. Munca noastră ară pământul, bălegarul nostru îl fertilizează, și totuși niciunul dintre noi nu deține mai mult decât propria piele. Voi, vacilor care sunteți aici, câți mii de litri de lapte ați dat anul trecut? Și ce sa ales de acel lapte, merit să crească vițeeii voștri sănătoși și puternici? Fiecare picătură a ajuns pe gâttelej dușmanilor noștri. Și voi, găinilor, câte ouă ați făcut anul acesta și câte dintre ele au scos pui? Majoritatea s-au dus la piață, pentru a aduce bani lui Jones și oamenilor lui. Iar tu, Clover, unde sunt cei patru mânji ai tăi, care ar fi trebuit să-ți fie sprijin la bătrânețe? Fiecare a fost vândut la un an — nu-i vei mai vedea niciodată. În schimbul nașterilor și al muncii tale, ce ai primit, în afară de rații slabe și o iesle goală?

Și nici măcar viețile acestea scurte și grele nu ni se îngăduie să-și urmeze cursul firesc. Eu nu mă plâng — am fost dintre norocoși. Am doisprezece ani și peste patru sute de copii; acesta este destinul unui porc. Dar niciun animal nu scapă, în cele din urmă, de crudul cuțit. Voi, purceilor tineri din fața mea, fiecare vă veți sfârși viața pe butuc, în mai puțin de un an. La aceeași soartă ajungem toți: vaci, porci, oi, găini — fiecare dintre noi. Nici măcar caii și câinii nu au o soartă mai bună. Tu, Boxer, în ziua când mușchii tăi uriași nu vor mai avea putere, Jones te va

vinde măcelarului de cai, care îți va tăia gâtul și te va fierbe pentru câinii de vânătoare. Iar câinii, când îmbătrânesc și rămân fără dinți, Jones le leagă o cărămidă de gât și îi înecă în cel mai apropiat iaz.

Nu este limpede, tovarăși, că toate relele vieții noastre vin din tirania Omului? Eliminați-l pe Om, iar rodul muncii noastre ne va aparține. Aproape peste noapte vom fi bogați și liberi. Așadar, ce avem de făcut? Munciți zi și noapte, cu trup și suflet, pentru răsturnarea neamului omenesc! Acesta este mesajul meu, tovarăși: *Revoluție!* Nu știu când va veni — poate într-o săptămână, poate peste o sută de ani — dar știu, la fel de sigur cum văd paiele de sub picioarele mele, că mai devreme sau mai târziu dreptatea se va face. Țineți ochii ațintiți asupra acestui țel și, mai presus de toate, transmiteți mesajul meu celor care vor veni după voi, ca generațiile viitoare să ducă lupta până la victorie! Și nu uitați, tovarăși: hotărârea voastră să nu șovăie niciodată. Niciun argument să nu vă abată. Nu credeți niciodată când vi se spune că Omul și animalele au interese comune, că prosperitatea unuia este și a celorlalți. Sunt minciuni! Omul nu slujește interesele niciunei alte ființe în afară de sine. Iar între noi, animalele, trebuie să domnească o unitate deplină, o camaraderie desăvârșită în luptă. Toți oamenii sunt dușmani. Toate animalele sunt tovarăși.

În acel moment izbucni o zarvă uriașă. În timp ce Maior vorbea, patru șobolani mari ieșiseră din ascunzișurile lor și stăteau pe picioarele dinapoi, ascultându-l. Câinii i-au zărit și, doar printr-o fugă fulgerătoare, șobolanii au scăpat cu viață.

Bătrânul Maior a ridicat copita pentru a impune tăcere. Tovarăși, a spus el, iată o problemă care trebuie lămurită. Animalele sălbatice, cum ar fi șobolanii și iepurii — sunt prietenii sau dușmanii noștri? Să votăm. Pun această întrebare adunării: șobolanii sunt tovarăși?

Prin vot s-a decis, cu o majoritate covârșitoare, că șobolanii sunt tovarăși. Doar patru voturi au fost contra — cei trei câini și pisica, care, s-a descoperit mai târziu, votase și „pentru”, și „împotrivă”. Mai am puține lucruri de spus, a continuat Maior. Țineți minte mereu de datoria voastră de dușmănie față de Om și de tot ce este legat de el. Oricine merge pe două picioare este dușman! Oricine merge pe patru picioare sau are aripi este prieten! Și amintiți-vă că, în lupta împotriva Omului, nu trebuie să ajungem să-i semănăm. Chiar și după ce îl veți birui, nu-i adoptați vicile. Niciun animal nu trebuie să locuiască într-o casă, nu trebuie să doarmă într-un pat, nu trebuie să poarte haine, nu trebuie să bea alcool, nu trebuie să fumeze, nu trebuie să atingă bani și nu trebuie să facă negoț. Toate obiceiurile Omului sunt rele. Și, mai presus de toate, niciun animal să nu asuprească pe altul. Slabi sau puternici, isteți sau simpli, toți suntem frați. Niciun animal nu trebuie săucidă un alt animal. Toate animalele sunt egale!

Iar acum, tovarăși, să vă spun despre visul meu. Nu vi-l pot descrie, dar era o viziune a pământului așa cum va fi după dispariția Omului. Mi-a readus însă în minte ceva uitat demult: un cântec pe care mama mea și celelalte scroafe îl fredonau când eram mic, un cântec din care știau doar melodia și primele trei cuvinte. Eu îl știam în copilărie, dar îl uitasem cu trecerea timpului. Azi-noapte

mi-a revenit în vis, împreună cu versurile, care — sunt sigur — fuseseră cântate de animale încă din vremuri străvechi și apoi uitate. Vă voi cânta cântecul acum, tovarăși. Sunt bătrân și vocea mea e răgușită, dar, după ce veți învăța melodia, voi îl veți cânta mai bine ca mine. Se numește „Animalele din Anglia”¹

Bătrânul Maior și-a dres glasul și a început să cânte.

Așa cum spusese, vocea îi era răgușită, dar se descurca destul de bine, și melodia era mișcătoare — ceva între *Clementine* și *La Cucaracha*. Versurile erau:

ANIMALELE DIN ANGLIA

*Animale din Anglia,
Și voi din alte țări și zări,
Ascultați vestea măreață
Despre anii de aur viitori!*

*Mai devreme ori mai târziu,
Când tirania Omului va fi răsturnată,
Pajiștile verzi ale Angliei
Numai de animale vor fi călcate.*

*Belciugele din bot nu vor mai fi,
Șeile de pe spinările noastre vor dispărea,
Bicele crude nu vor mai lovi,
Nici pinteni, nici zăbale nu vor mai exista.*

*Mai bogați decât mîntea ar putea visa,
Grâu, ovăz și orz vom avea,
Trifoi, sfeclă, lucernă și fân –
Numai ale noastre vor fi într-o zi.*

*Pajiștile Angliei vor străluci în senin,
Apele vor curge mai limpezi ca oricând,
Și vîntul va sufla mai lin,
În ziua când vom fi liberi deplin.*

*Pentru acea zi, toți să trudim:
Cai și vaci, găște și curcani,
Chiar dacă viața ni s-ar curma,
Libertatea să o cucerim!*

*Animale din Anglia,
Și voi din alte țări și zări,
Ascultați vestea măreață
Despre anii de aur viitori!*

Cântarea aceasta a aruncat animalele în cea mai mare emoție. Înainte ca Maior să termine, aproape toate începuseră să cânte singure. Chiar și cele mai neîndemânaticе prinseseră melodia și câteva versuri, iar cele mai istețe, precum porcii și câinii, au învățat întregul cântec pe de rost în câteva minute.

După câteva încercări, întreaga fermă a izbucnit într-un uriaș unison. Vacile mugeau, câinii schelălăiau, oile behăiau, caii nechezau, rațele măcăiau și găinile îl cotcodăceau — toate animalele îl cântau.

¹ **Animalele din Anglia** (*Beasts of England*) — cântec-manifest al Revoluției, parodie și pastişă a imnurilor revoluționare ale secolului al XIX-lea, în special *La Marseillaise* și *The Internationale*; funcționează ca echivalent ideologic al mitului fondator în structura fabulei.